

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

e-ΕΦΚΑ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Μ.ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Ε.ΦΑΓΚΡΑ, Π. ΔΑΒΟΥ
ΤΗΛ.: 2132169390, 2132169308, 2132169462
Ταχ. Δ/ση: Αχαρνών 27-29, Τ.Κ. 10439 Αθήνα
e-mail: d.sintaxon@efka.gov.gr

Βαθμός Προτεραιότητας: **ΑΜΕΣΟ**

ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Προς: Τους αποδέκτες του Πίνακα Α'

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Τμήμα Διαδικασίας και Δειγματοληπτικών Ελέγχων (προς ενέργεια)
2. Ομάδα Έργου Συντάξεων (προς ενέργεια)

ΘΕΜΑ: «Συμπλήρωση οδηγιών σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 114 του ν. 5078/2023 περί απασχόλησης συνταξιούκων λόγω γήρατος/αναπηρίας: α) κατάργηση του ελέγχου των αποδοχών/εισοδήματος εργαζόμενων/αυτοαπασχολούμενων συνταξιούκων λόγω αναπηρίας, β) αξιοποίηση του χρόνου εργασίας/αυτοαπασχόλησης.»

Σχετικό: Η εγκύκλιος 1/2024

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την εγκύκλιο 1/2024 γνωστοποιήθηκαν οι διατάξεις του Ν. 5078/2023, με οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 114 περί απασχόλησης συνταξιούκων εξ ιδίου δικαιώματος. Στη συνέχεια παραθέτουμε συμπληρωματικές οδηγίες που αφορούν: α) την κατάργηση του ελέγχου των αποδοχών/εισοδήματος εργαζόμενων/αυτοαπασχολούμενων συνταξιούκων λόγω αναπηρίας και β) την αξιοποίηση του χρόνου εργασίας ή αυτοαπασχόλησης.

B. 1. Κατάργηση του ελέγχου των αποδοχών/εισοδήματος εργαζόμενων/αυτοαπασχολούμενων συνταξιούκων λόγω αναπηρίας

α) Μετά την **κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 2676/1999** (άρθρο 156 περ. η) **από 1.1.2024** παύει ο έλεγχος των ασφαλιστικών οργάνων σχετικά με τις αποδοχές/εισόδημα από εργασία/αυτοαπασχόληση των συνταξιούχων λόγω αναπηρίας.

Συνεπώς, **από 1.1.2024 οι συντάξεις των εργαζόμενων/αυτοαπασχολούμενων συνταξιούχων λόγω αναπηρίας** πρέπει:

- i. να καταβάλλονται πλήρεις**, δηλαδή στη βαθμίδα αναπηρίας που κρίθηκε με βάση τη γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής,
- ii. να μην διακόπτεται η καταβολή αυτών.**

β) Στη συνέχεια εκθέτουμε **τον τρόπο διεκπεραίωσης** περιπτώσεων εργαζόμενων/αυτοαπασχολούμενων συνταξιούχων λόγω αναπηρίας που είχαν υπαχθεί στις προϊσχύουσες (καταργηθείσες) διατάξεις:

i. Έστω ότι μετά την αξιολόγηση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου είχε εκδοθεί ατομική διοικητική πράξη (απόφαση Διευθυντή), με την οποία **υποβαθμίστηκε η βαθμίδα αναπηρίας** (π.χ., από βαριά σε μερική) σε σχέση με την κρίση του ΚΕΠΑ και η εθνική σύνταξη καταβαλλόταν με ανάλογη μείωση σύμφωνα με την περ. α της παρ. 2 του άρθρου 27 του Ν. 4387/2016.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, από 1.1.2024 ο εργαζόμενος συνταξιούχος δικαιούται να λαμβάνει το ποσό της εθνικής σύνταξης λόγω αναπηρίας που αντιστοιχεί στη βαθμίδα που ανήκει με βάση την ιατρική αξιολόγηση κατά την ημερομηνία αυτή μέχρι και την ημερομηνία λήξης του χρονικού διαστήματος που ορίζεται στη Γ.Α.Π.Α. Επομένως, **ο ΕΦΚΑ οφείλει να εκδώσει νέα διοικητική πράξη, κατόπιν σχετικής αίτησης-όκλησης του συνταξιούχου, προκειμένου από 1.1.2024 να χορηγείται ποσό εθνικής σύνταξης λόγω αναπηρίας σύμφωνα με το αναγραφόμενο στη Γ.Α.Π.Α. ποσοστό αναπηρίας.** Οι διατάξεις περί παραγραφής εφαρμόζονται αναλόγως.

ii. Έστω ότι μετά την αξιολόγηση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου είχε εκδοθεί ατομική διοικητική πράξη, με την οποία υποβαθμίστηκε η βαθμίδα αναπηρίας (π.χ., από βαριά σε μερική) και **ο συνταξιούχος είχε διακόψει την εργασία/αυτοαπασχόληση του πριν από την 1.1.2024.** Όπως είναι γνωστό, στην περίπτωση αυτή **το ασφαλιστικό όργανο ήδη θα έπρεπε να είχε εκδώσει διοικητική πράξη, προκειμένου να επαναφέρει τη σύνταξη λόγω αναπηρίας στη βαθμίδα που αντιστοιχούσε στην ιατρική αξιολόγηση.**

iii. Έστω ότι μετά την αξιολόγηση του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου είχε εκδοθεί ατομική διοικητική πράξη, με την οποία **διακόπηκε η χορήγηση της σύνταξης λόγω αναπηρίας.** Στην περίπτωση αυτή, **ο ασφαλισμένος δικαιούται να αιτηθεί εκ νέου τη συνταξιοδότησή του λόγω αναπηρίας σύμφωνα με το άρθρο 26 του Ν. 4997/2022,**

δηλαδή κατόπιν διακοπής της εργασίας/αυτοαπασχόλησής του, οπότε ισχύουν οι κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζονται στις περιπτώσεις υποβολής αρχικής αίτησης συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Μετά τη χορήγηση της αναπηρικής σύνταξης, εφόσον ο συνταξιούχος αναλάβει εκ νέου εργασία ή αυτοαπασχοληθεί, δικαιούται να λαμβάνει τη σύνταξή του άνευ ελέγχου του εισοδήματος που προέρχεται από την επαγγελματική του δραστηριότητα.

iv. Για συνταξιούχους λόγω αναπηρίας του τ. ΟΑΕΕ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 50 του ν.3996/2011, άνευ διακοπής επαγγέλματος, από 01.01.2024 αίρεται η υποχρέωση :

A. Για συνέχιση απασχόλησης προσώπου/προσώπων που είχαν προσληφθεί για την αντ' αυτού άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

B. Για διακοπή του ασκούμενου επαγγέλματος σε περίπτωση που οι εν λόγω συνταξιούχοι κριθούν οριστικά ανάπηροι από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές ΚΕ.Π.Α ή σε περίπτωση αυτεπάγγελτης οριστικοποίησης της σύνταξής τους λόγω χρονικών προϋποθέσεων.

B. 2. Αξιοποίηση του χρόνου εργασίας/αυτοαπασχόλησης

I. Αξιοποίηση με βάση την παρ. 7 του άρθρου 114 του Ν. 5078/2023

Μετά τη διακοπή της εργασίας/αυτοαπασχόλησης, οι εργαζόμενοι/αυτοαπασχολούμενοι συνταξιούχοι εξ ιδίου δικαιώματος δικαιούνται να αιτηθούν **αξιοποίηση** του χρόνου ασφαλιστέας εργασίας/αυτοαπασχόλησης **μόνο για την προσαύξηση του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης**. Το ποσό της προσαύξησης για την κύρια σύνταξη υπολογίζεται με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 του Ν. 4387/2016, όπως ισχύουν, **και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης, δηλαδή αυτοτελώς**. Τα οικονομικά αποτελέσματα της προσαύξησης εκκινούν από την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα υποβολής της σχετικής αίτησης. Ο πόρος υπέρ e-ΕΦΚΑ δεν είναι ανταποδοτικός και δεν αξιοποιείται.

Η αξιοποίηση με τις διατάξεις αυτές αφορά συντάξεις εξ ιδίου δικαιώματος:

α) που είχαν χορηγηθεί με ημερομηνία έναρξης πριν από την 13-5-2016 (έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) και οι δικαιούχοι συνέχιζαν ανελλιπώς την εργασία/αυτοαπασχόλησή τους κατά την ημερομηνία αυτή και μετά. **Η αξιοποίηση του συγκεκριμένου χρόνου ασφάλισης με τον τρόπο που καθορίζει η παρ. 7 του άρθρου 114 του Ν. 5078/2023 προϋποθέτει ότι ο χρόνος που επικαλείται ο συνταξιούχος ήταν αξιοποιήσιμος και με προϊσχύουσες του ν. 4387/2016 διατάξεις.**

Ειδικότερα, για τον π. ΟΓΑ η αξιοποίηση με τις διατάξεις αυτές αφορά συντάξεις εξ ιδίου δικαιώματος, που είχαν χορηγηθεί με ημερομηνία έναρξης πριν από την 13-5-2016 (έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) και οι δικαιούχοι συνέχιζαν ανελλιπώς την εργασία/αυτοαπασχόλησή τους κατά την 28.02.2022 (ημερομηνία κατά την οποία εντάσσονται οι «παλαιοί συνταξιούχοι» στο πλαίσιο απασχόλησης συνταξιούχων του άρθρου 20 του ν.4387/2016, σύμφωνα με το ν.4670/2020) και μετά.

Αξιοποιήσιμος, θα είναι ο χρόνος ασφάλισης από 01.03.2022 και έως τη διακοπή της εργασίας/αυτοαπασχόλησης, δεδομένου ότι στον π. ΟΓΑ δεν υπήρχαν διατάξεις που να προέβλεπαν την αξιοποίηση του προγενέστερου χρονικού διαστήματος. Επισημαίνεται ότι ειδικώς για τον π. ΟΓΑ ο χρόνος αξιοποιείται από 01.03.2022 εφόσον καταβάλλονταν εισφορές, δηλαδή εφόσον οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι δεν ενέπιπταν στις εξαιρέσεις από καταβολή εισφορών που προέβλεπε το άρθρο 20.

β) που είχαν χορηγηθεί με ημερομηνία έναρξης πριν από την 13-5-2016 (έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) και οι δικαιούχοι ανέλαβαν εργασία από την ημερομηνία αυτή και μετά.

γ) που χορηγήθηκαν από 13-5-2016 και οι συνταξιούχοι ήταν εργαζόμενοι/αυτοαπασχολούμενοι οποιοδήποτε χρονικό διάστημα από την ημερομηνία αυτή και μετά.

δ) για συνταξιούχους λόγω αναπηρίας του τ. ΟΑΕΕ του άρθρου 50 του ν.3996/2011, άνευ διακοπής επαγγέλματος, αξιοποιήσιμος είναι ο χρόνος από 01.01.2024 και μετά.

Επομένως, αιτήσεις συνταξιούχων που υπάγονται στις ανωτέρω περιπτώσεις κρίνονται με βάση τις διατάξεις της παρ. 7, ακόμα και αν κατά την 1.1.2024 ήταν εκκρεμείς σε οποιοδήποτε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Αιτήσεις που τυχόν είχαν κριθεί οριστικά πριν από την 1.1.2024 με βάση τις οικείες διατάξεις του Ν. 4387/16 ή του Ν. 4670/20, όπως τροποποιήθηκαν, θα πρέπει να επανεξεταστούν μετά την υποβολή αίτησης-όκλησης εκ μέρους των ενδιαφερομένων.

II. Αξιοποίηση με άλλες διατάξεις

Οι συνταξιούχοι εξ ιδίου δικαιώματος που ήταν εργαζόμενοι/αυτοαπασχολούμενοι πριν από την 13.5.2016 και είχαν διακόψει την επαγγελματική τους δραστηριότητα κατά την ημερομηνία αυτή υπάγονται στις προϊσχύουσες του Ν. 4387/2016 διατάξεις και ο χρόνος απασχόλησης μετά τη συνταξιοδότηση αξιοποιείται όπως ορίζεται. Υπενθυμίζονται: το Γενικό Έγγραφο Σ78/10/2-6-2014, η εγκύκλιος 13/2015, το Γενικό

έγγραφο Σ78/6/8-3-2016 του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι εγκύκλιοι 48/12 & 21/2012 και το Γενικό έγγραφο ΔΙΠΣΥΝ/Φ2/ 8/444984/12.03.2013 του τ. ΟΑΕΕ.

Ειδικά όσον αφορά τους μισθωτούς συνταξιούχους λόγω αναπηρίας εφαρμόζεται η εγκύκλιος 3/2001 του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

ΙΙΙ. Αξιοποίηση με την παρ. 7 του άρθρου 114 του Ν. 5078/2023 και με άλλες διατάξεις.

Μεικτός τρόπος αξιοποίησης εφαρμόζεται στις περιπτώσεις συνταξιούχων οι οποίοι είχαν διακόψει την επαγγελματική τους δραστηριότητα κατά την 13.5.2016 και μεταγενέστερα ανέλαβαν νέα δραστηριότητα, οπότε εφαρμόζονται ξεχωριστά οι αντίστοιχες διατάξεις για τα εν λόγω χρονικά διαστήματα.

Γ. Εξάλλου, σας ενημερώνουμε ότι στο ΦΕΚ Β'1391/1-3-2024 δημοσιεύτηκε η σχετική ΚΥΑ με αρ. Δ.15/Δ'/14831/26-2-2024 και θέμα: «*Απασχόληση εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης*».

Δ. Όλοι οι συναρμόδιοι υπάλληλοι θα πρέπει να λάβουν γνώση του εγγράφου αυτού, με ευθύνη του προϊσταμένου της υπηρεσιακής μονάδας όπου υπηρετούν.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΛΕΝΗ Σ. ΝΙΑΡΧΑΚΟΥ